

KANSANHUOLTOMINISTERIÖ

Helsinki, 20. 11. 1946.
Kiertokirja N:o 450.

Kansanhuoltolautakunnille.

Perunan säännöstely.

Yhteen veto 1. 11. 46 voimassa olevista perunan säännöstelyä koskevista määräyksistä.

Säännöstelyn soveltamisala.

Säännöstelyn alaista on ulkomailta tuodun perunan lisäksi kaikki se peruna, jonka viljelijä viljelmältä luovuttaa.

Viljelijä ja perunan luovutus.

Viljelijällä tarkoitetaan sitä, joka hallitsee viljelmää, jolta v. 1946 on korjattu tai korjataan perunasato.

Viljelijä saa luovuttaa luovutusvelvollisuuden alaista perunaa ainoastaan:

- 1) kansanhuoltoministeriön leimalla varustettua ostokuittia vastaan;
- 2) sellaista ostolupaa vastaan, johon hänet on merkitty luovuttajaksi.

Varhaisperuna.

Ennen syyskuun 15 päivää tapahtunutta perunan luovutusta ei lueta luovutusvelvollisuuden täyttämiseksi.

Ylijäämäperunan myyntikielto.

Ylijäämäperunan myynti on toistaiseksi kielletty. Kaikki luovutuksen alaista perunaa koskevat muut rajoittavat määräykset ovat voimassa myöskin ylijäämäperunaan nähden.

Perunan syöttäminen eläimille.

Eläimille saadaan syöttää vain sellaista perunaa, joka läpäisee sellaisen seulan, minkä reiät ovat $2\frac{1}{2} \times 2\frac{1}{2}$ cm:n suuruiset tai joka pilaantumisen vuoksi ei kelpaa ihmisravinnoksi.

Tilitys.

Viljelijän on 14 päivän kuluessa kauden päättymisestä lukien toimitettava kansanhuoltolautakunnalle selvitys luovutustaan luovutusperunasta. Selvitykseen on liitettävä luovutettua perunamäärää vastaavat ostokuittien B-kappaleet sekä ostoluvat.

Jos viljelijä on tehnyt perunan viljelys-sopimuksen taikka hankintaliikkeen kanssa sellaisen myyntisopimuksen, jonka mukaan viljelijä säilyttää perunan toimitettavaksi hankintaliikkeelle sopimuksessa määrättyä aikana, hänen tulee ilmoittaa kansanhuoltolautakunnalle viljelyssopimuksesta ennen 15 päivää lokakuuta ja myyntisopimuksesta kahden viikon kuluessa sen kalenterikuukauden päättymisestä, jonka aikana sopimus on tehty. Ilmoituksessa on mainittava, kenen kanssa ja milloin sopimus on tehty, sopimuksen käsittämä perunamäärä sekä sovittu luovutusaika.

Hankintajärjestelmä.

Luovutusperunan hankintatoimintaa koko maassa johtavat seuraavat keskusliikkeet: Keskusosuusliike Hankkija r.l., Karjakunta r.l., Osuuskunta Karjapohjola r.l., Kesko Oy., Keskusosuuskunta Labor r.l., Osuustukkukauppa r.l., Suomen Kala-kauppiaitten Liitto r.y., Suomen Liha-kauppiaitten Liitto r.y., Suomen Maanviljelijäin Kauppa Oy., Suomen Osuuskauppojen Keskuskunta r.l., Tukku kauppajien Oy., Tuottajain Lihakeskuskunta r.l. ja Valtion Viljavarasto. Näiden alaisina toimivat eri puolilla maata kansanhuoltomi-

nisteriön keskusliikkeen ehdotuksesta hyväksymät perunan hankintaliikkeet. Hankintaliikkeet, jollaisena keskusliikekin voi toimia, saavat ottaa ostoasiamiehiä. Ostoasiamies on tilitysvelvollinen hankintaliikkeellensä, hankintaliike kansanhuoltolautakunnalle ja keskusliikkeellensä (KH-lomakkeella J 240) ja keskusliike kaikkien alaistensa hankintaliikkeiden puolesta kansanhuoltoministeriölle (KH-lomakkeella N:o J 198). Jos hankintaliike on tehnyt viljelijän kanssa perunan varastoimisopimuksen, on sen tilityksensä yhteydessä kuukausittain ilmoitettava kansanhuoltolautakunnalle ja keskusliikkeellensä ne sopimukset, joita vastaavia perunamääriä ei ole edellisen kuukauden loppuun mennessä kokonaan vastaanotettu. Ilmoituksessa on mainittava niiden viljelijäin nimet ja osoitteet, joiden kanssa varastoimisopimus on tehty, toimittamatta oleva perunamäärä sekä sen sovittu vastaanottoaika.

Ostoasiamies.

Hankintaliikkeet ottavat itselleen ostoasiamiehiä. Hankintaliikkeen on ilmoitettava ostoasiamiehen nimi ja osoite keskusliikkeellensä sekä sille kansanhuoltolautakunnalle, jonka alueella ostoasiamies tulee perunaa ostamaan, 3 päivän kuluessa ja keskusliikkeen kansanhuoltoministeriölle 7 päivän kuluessa siitä, kun ostokuittilomakkeita on anottu ostoasiamiehen käytettäväksi. Ostoasiamiehellä tulee olla keskusliikkeen antama todistus (KH-lomake N:o E 177), jossa on mainittuna häntä koskevat henkilötiedot, minkä hankintaliikkeen ostoasiamiehenä hän toimii sekä hänelle määrätty toimialue. Ostoasiamies on oikeutettu toimimaan ainoastaan oman kuntansa (yhden kunnan) alueella, ellei kansanhuoltoministeriö hankintaliikkeen anomuksesta myönnä hänelle oikeutta toimia myös naapurikunnan alueella.

Ostoasiamiehen on pidettävä keskusliikkeen hänelle antama todistus aina mukanaan ja vaadittaessa esitettävä se poliisitali kansanhuoltoviranomaisille. Ostoasiamies saa toimia ainoastaan yhden hankinta- tai keskusliikkeen ostoasiamiehenä ja luovuttaa hankkimansa perunan vain sille.

Hankintaoikeuden peruuttaminen.

Hankintaoikeuden peruuttamisesta ovat voimassa seuraavat samat määräykset kuin aikaisemminkin:

Keskusliike saa peruuttaa hankintaliikkeelle antamansa ostokuittien ja siihen liittyvien lähetysilmoitusten käyttöoikeuden ja keskusliike tai asianomainen hankintaliike ostoasiamiehelle annetun ostokuittien käyttöoikeuden.

Sen, jolta oikeus on peruutettu, tulee viivytyksettä palauttaa hallussaan olevat ostokuittilomakkeet sille keskusliikkeelle tai hankintaliikkeelle, jolta ne on saatu. Tällöin ostoasiamiehen on myös palautettava keskusliikkeen hänelle antama todistus.

Jos ostokuittien käyttöoikeus on hankintaliikkeelta tai ostoasiamieheltä peruutettu, hankintaliikkeen tulee viivytyksettä ja viimeistään 14 päivän kuluessa ilmoittaa peruuttamisesta ja sen syystä kansanhuoltoministeriölle. Jos hankintaliike on peruuttanut ostoasiamieheltä ostokuittien käyttöoikeuden, tulee sen ilmoittaa peruuttamisesta ja sen syystä 7 päivän kuluessa keskusliikkeelle.

Ostokuutti.

Keskus- ja hankintaliike sekä ostoasiamies saa ostaa viljelijältä luovutusperunaa ainoastaan kansanhuoltoministeriön leimalla varustettua ostokorttia (KH-lomake N:o J 191) vastaan.

Kansanhuoltoministeriö luovuttaa ostokuittilomakkeita vain edellä mainituille keskusliikkeille, jotka saavat antaa niitä ainoastaan alaisilleen hankintaliikkeille ja nämä taas ainoastaan omille ostoasiamiehilleen.

Ostoasiamies ei saa luovuttaa ostokuittilomakkeita edelleen. Ennen ostokuittilomakkeiden ostoasiamiehelle luovuttamista niihin on merkittävä hankintaliikkeen nimi.

Vastaanottaessaan perunaa ostoasiamies kirjoittaa ostokuitin, josta hän antaa B-kappaleen perunan luovuttajalle (viljelijälle); C- ja D-kappaleet hänen on lähetettävä 7 päivän kuluessa kunkin kuukauden päättymisestä lukien hankintaliikkeelleen; E-kappale jää kantaan. Kun ostokuittivihko on tullut loppuun käytetyksi, hänen on palautettava vihon kanta siinä kiinni

olevine E-kappaleineen hankintaliikkeelle. Käytetyistä ostokuiteista hankintaliikkeen on toimitettava C-kappaleet 14 päivän kuluessa kuukauden päättymisestä lukien kuukausitilityksensä (KH-lomake N:o J 240) liitteinä kansanhuoltolautakunnalle; niinkään on hankintaliikkeen tilittävä kansanhuoltolautakunnalle keskusliikkeeltä saamansa vastaanottokuitit: (vastaanotto-kuitina voidaan käyttää lähetysilmoituksen J 217 D-kappaletta); D-kappale sen on toimitettava saman ajan kuluessa keskusliikkeelle sille kuukausittain tehtävän tilityksen (KH-lomake N:o J 240) liitteenä. E-kappale ostokuittivihon kantoineen on hankintaliikkeen lähetettävä keskusliikkeelle kuukauden kuluessa satovuoden päättymisestä lukien. Keskusliikkeen on säilytettävä sille toimitetut ostokuitit ja lähetysilmoitukset vähintään yksi vuosi. Sinä aikana, jolloin perunan kuljetuksista maksetaan kuljetusavustusta, on keskusliikkeen kuitenkin toimitettava niitten hankintaliikkeitten, jotka kuljetusavustusta anovat, ostokuittien D-kappaleet kansanhuoltoministeriölle. Kansanhuoltolautakunnan on toimitettava hankintaliikkeiden sille tilittämät ostokuittien C-kappaleet 14 päivän kuluessa niiden saapumisesta edelleen sille kansanhuoltolautakunnalle, jossa pidetään perunan luovuttajan (viljelijän) tarkkailutiliä.

Kansanhuoltolautakunnan tulee tarkistaa, että kaikkien sille tulevien ostokuitien C-kappaleissa olevat perunamäärät ovat samat kuin vastaavissa viljelijään tilittämässä ostokuittien B-kappaleissakin, sekä valvoa, että kaikki viljelijään tilittämiä ostokuittien B-kappaleita vastaavat C-kappaleet tulevat kansanhuoltolautakunnalle. Sellaista viljelijään tilittämää ostokuitin B-kappaletta, jonka vastaavaa C-kappaletta ei ole tullut kansanhuoltolautakunnalle, ei saada ottaa huomioon viljelijän perunan luovutuksena.

Luovutusperunan kauppa.

Hankintaliike saa hankkia luovutusperunaa ainoastaan:

- 1) kansanhuoltoministeriön leimalla varustettua ostokuittia vastaan viljelijältä;
- 2) lähetysilmoituksen nojalla keskusliikkeeltä.

Hankintaliike saa luovuttaa luovutusperunaa ainoastaan:

- 1) lähetysilmoituksen nojalla omalle keskusliikkeelleen tämän antamaa vastaanottokuittia vastaan (vastaanottokuitina voidaan käyttää lähetysilmoituksen J 217 D-kappaletta);

- 2) ostolupaa vastaan sen saajalle; sekä

- 3) lähetysilmoituksella keskusliikkeeltä saamaansa luovutusperunaa lähetysilmoituksella samassa kunnassa olevalle vähittäisliikkeelle;

- 4) kansanhuoltoministeriön luvalla erikoistapauksessa myös suoraan muussa kunnassa olevalle vähittäisliikkeelle.

Kansanhuoltolautakunnan on tarkistettava, että hankintaliikkeitten tilittämät, lähetysilmoituksilla ja ostoluville luovutetut perunamäärät vastaavat niiden lähetysilmoituksilla vastaanottamia perunamääriä.

Tukkuliike saa hankkia luovutusperunaa ainoastaan lähetysilmoituksen nojalla keskusliikkeeltä sekä ostolupaa vastaan tukkuliikkeen omistajan hallitsemalta viljelmältä.

Tukkuliike saa luovuttaa luovutusperunaa ainoastaan lähetysilmoituksen nojalla samassa kunnassa olevalle vähittäisliikkeelle sekä ostolupaa vastaan sen saajalle.

Tukkuliikkeen on tehtävä tilityksensä kansanhuoltolautakunnalle kuukausittain 14 päivän kuluessa kuukauden päättymisestä. Tilityksen oheen on liitettävä lähetysilmoitukset saapuneista ja lähetetyistä perunaeristä sekä saapuneet ostoluvat.

Vähittäisliike saa hankkia luovutusperunaa ainoastaan keskusliikkeeltä, samassa kunnassa olevalta tukku- tai hankintaliikkeeltä sekä ostolupaa vastaan vähittäisliikkeen omistajan hallitsemalta viljelmältä. (Kansanhuoltoministeriön luvalla poikkeustapauksessa myös suoraan muussa kunnassa olevalta hankintaliikkeeltä).

Vähittäisliike saa luovuttaa luovutusperunaa ainoastaan ostokortin kuponkeja tai sellaista ostolupaa vastaan, johon kauppa-
liike on merkitty luovuttajaksi.

Vähittäisliikkeen on tehtävä tilityksensä kansanhuoltolautakunnalle kuukausittain 14 päivän kuluessa kuukauden päättymisestä lukien. Tilityksen oheen on liitettävä liikkeelle kertyneet lähetysilmoitukset, ostoluvat ja ostokortin kupongit.

Eineskeittiö, majoitus- ja ravitsemisliike sekä laivan ostokirjaa käyttävä alus saa hankkia luovutusperunaa ainoastaan ostolupaa vastaan keskus-, hankinta-, tukkuk- tai vähittäisliikkeeltä sekä eineskeittiö, majoitus- ja ravitsemisliike ostolupaa vastaan myös saman liikkeen omistajan hallitsemalta viljelmältä.

Edellä mainitut liikkeet saavat tarjoilla tai muutoin luovuttaa perunaa ainoastaan ruoaksi valmistettuna.

Kulutuskeskuksissa on hankinta- ja tukkuliikkeille myönnetty oikeus myydä perunaa kuluttajille perunakuponkeja vastaan suoraan rautatievaunusta, autosta tai aluksesta.

Perunakaupassa vähittäisliikkeille sallittu tilitysvajaus on vahvistettu 5 %:ksi.

Jakelu ostokortin kuponkeja vastaan.

Perunan hankkimiseen oikeuttavan ostokortin haltija saa hankkia luovutusperunaa ainoastaan:

1) kansanhuoltoministeriön erikseen määräämää ostokortin kuponkia vastaan vähittäisliikkeeltä;

2) ostolupaa vastaan ostolupa-merkityltä viljelijältä.

Kaikkien kansanhuoltolautakuntien alueella ovat voimassa perunan ostoon oikeuttavat leipäkorttien erikoiskupongit aina toukokuun loppuun saakka. Kuukausians on 6 kg kuponkia kohti (12 ja 18 kg korttia kohden).

Perunakuponkeina tullaan käyttämään seuraavia leipäkorttien erikoiskuponkeja:

Marraskuu:

A₁, A₂, B, C ja AV₁, AV₂, BV, CV N:ot 114, 119, D, E ja DV, EV N:ot 113, 114 ja 119.

Joulukuu:

A₁, A₂, B, C ja AV₁, AV₂, BV, CV korttien kupongit N:ot 124 ja 129, D, E ja DV, EV korttien kupongit N:ot 123, 124 ja 129.

Tammikuu:

A₁, A₂, B, C ja AV₁, AV₂, BV, CV N:ot 14 ja 19, D, E ja DV, EV N:ot 13, 14 ja 19.

Helmikuu:

A₁, A₂, B, C ja AV₁, AV₂, BV, CV N:ot 24 ja 29, D, E ja DV, EV N:ot 23, 24 ja 29.

Maaliskuu:

A₁, A₂, B, C ja AV₁, AV₂, BV, CV N:ot 34, 39, D, E ja DV, EV N:ot 33, 34 ja 39.

Helmikuun leipäkorteissa on lisäksi *huh- tikuun* peruna-annosta varten erikoiskupongit

A₁, A₂, B, C ja AV₁, AV₂, BV, CV korteissa kupongit N:ot 22 ja 27, D, E ja DV, EV kortin kupongit 22, 27 ja 28.

Maaliskuun korteissa on lisäksi *touko- kuun* peruna-annosta varten

A₁, A₂, B, C ja AV₁, AV₂, BV, CV korteissa kupongit 32 ja 37, D, E ja DV, EV kortin kupongit 32, 37 ja 38.

Kuluttajaa, joka haluaa ostaa huhti- ja toukokuun perunansa vasta mainittuina kuukausina, on säilytettävä helmi- ja maaliskuun leipäkorttinsa.

Marraskuun perunan ostoon oikeuttavat kupongit olivat voimassa ainoastaan marraskuun 10 päivään. Ostolupia myönnettäessä ovat marraskuun perunakupongit kuitenkin voimassa marraskuunkin aikana. Joulukuun perunakupongit ovat voimassa ainoastaan marraskuun loppuun saakka. (Ostolupia myönnettäessä myös joulukuussa.)

Ostoluvan antaminen.

Kansanhuoltolautakunta saa toistaiseksi ja kunnes kansanhuoltoministeriö toisin määrää, antaa luovutusperunan ostolupia ainoastaan seuraavissa tapauksissa:

1) tukkuliikkeelle luovutusperunan hankkimista varten saman liikkeen omistajan hallitsemalta viljelmältä;

2) vähittäisliikkeelle luovutusperunan hankkimista varten saman liikkeen omistajan hallitsemalta viljelmältä;

3) yksityiselle kuluttajalle ostoa varten suoraan nimetyltä viljelijältä 1. 10. 46 alkaen enintään 8 kk:n jakeluannosta vastaavalle määrälle. Ostoluvan tässä tapauksessa kirjoittaa sen paikkakunnan kansanhuoltolautakunta, jonka alueella ostoluvan saaja asuu. Ostoluvassa on mainittava sen viljelijän nimi, jolta perunat ostetaan. Ostolupaa kirjoitettaessa irroitetaan leipäkorteista perunan ostoon oi-

keuttavat kupongit. Kuukausiansios on 12 ja 18 kg eli 6 kg perunakuponkia kohden;

4) eineskeittöille luovutusperunan ostoa varten keskus-, hankinta-, tukku- tai vähittäisliikkeeltä tai k. o. liikkeen omistajan hallitsemalta viljelmältä kansanhuoltolautakunnan harkinnan mukaan enintään toukokuun loppuun saakka;

5) majoitus- ja ravitsemisliikkeelle luovutusperunan ostoa varten keskus-, hankinta-, tukku- tai vähittäisliikkeeltä tai majoitus- ja ravitsemisliikkeen omistajan hallitsemalta viljelmältä kansanhuoltolautakunnan harkinnan mukaan enintään *toukokuun loppuun* ottaen huomioon paikallisen perunatilanteen sekä liikkeen varastoismahtomallisuudet seuraaville määriille:

a) julkiselle majoitus- ja ravitsemisliikkeelle 8 kg perunaa *edelliseltä kuukaudelta tilatettua viljatuotekiloa* kohden;

b) henkilökuntaruokalalle 5 kiloa ja työmaaruokalalle 12 kiloa perunaa jokaista ruokalassa ruokailevaa henkilöä ja kuukautta kohden;

6) vankilalle 18 kg kuukaudessa henkilöä kohti;

työlaitokselle ja alkoholihuoltolalle, jossa olevat tekevät raskasta ruumiillista työtä, 24 kg:lle kuukaudessa henkilöä kohti;

7) muulle laitokselle, jossa oleskelevilla ei ole ostokorttia, luovutusperunan hankkimista varten keskus-, hankinta-, tukku- tai vähittäisliikkeeltä, laitoksen hallitsemalta viljelmältä tai suoraan nimetyltä viljelijältä jakeluannosta vastaavalle määrälle laitoksen ruokakuntaan kuuluvien henkilöiden lukumäärän mukaan enintään toukokuun loppuun tarvittavaa kulutusta varten;

8) sairaalalle ja tuberkuloosi- y. m. parantolalle sekä vajaamielislaitokselle ja kunnalliskodille 1 kg hoitopäivää kohden. Ostolupa voidaan kirjoittaa 10 kuukauden kulutusta vastaavalle määrälle. (Kunnallikodilta ja laitokselta, jonka hoidettavilla on leipäkortit, on ostoluvan ohella vaadittava kuponkitilitys);

9) koulukeittolalle, oppilasruokalalle ja päiväkodille, jossa päivittäin tarjoillaan vain yksi ateria, lasten korteilla jaettavaa puolta jakeluannosta vastaava määrä tai, jos päivittäin tarjoillaan kaksi ateriaa, las-

ten korteilla jaettavaa koko annosta vastaava määrä luovutusperunaa 10 kuukauden (koulukeittoloille kevätlukukauden loppuun) tarvetta vastaavalle määrälle ostoa varten keskus-, hankinta-, tukku- tai vähittäisliikkeestä tai nimitetyltä viljelijältä;

10) niille kansa- ja oppikouluille, tyttöjen ammattikouluille, kaupunkien kotitalouslautakunnille, sairaanhoitajatakouluille ja kotitalousjärjestöjen havainto-opetuskursseille, joille myönnetään Säännöstelytiedoituksissa (ryhmä 1/alaryhmä 3, ST N:o 63/947) annettujen määräysten mukaisesti elintarvikkeita kotitalouden opetustarkoituksia varten, saadaan myöntää 500 grammaa perunaa oppilasta ja käytännöllisen kotitalouden opetuksen opetuspäivää kohden;

11) laivan ostokirjaa käyttävä alus saa perunaa niin kuin „Laivan ostokirjaa käyttävän aluksen muonitusperusteet 15. 5. 1946 alkaen” on määrätty. Ulkomaalaiselle alukselle myönnetään perunaa saman määräyksen mukaisesti 20 kg henkilöä ja kuukautta kohden;

12) vankiasemalle tai vankipysäkillä myönnetään pidätettyä tai siellä säilytetävää vankia ja päivää kohden perunaa samoilla perusteilla kuin mitä henkilökuntaruokaloille on määrätty;

13) maassa tilapäisesti oleskelevalla ulkomaalaisella, jolla on S-kortit pyydettyä 3 kg:lle perunaa viikkoa kohden;

14) lomalla olevalle sotilashenkilölle samoin pyydettyä 3 kg:lle viikkoa kohden;

15) sisäoppilaitokselle, lastenkodille, tyttö- ja poikakodille ja niihin verrattaville laitoksille, jossa oleskelevilla on ostokortit ainoastaan luovutettavia kuponkeja vastaan. E. m. laitoksiin tulevat eivät saa näinollen käyttää perunan ostoon oikeutettavia kuponkeja kotonaan.

Metsätyömaiden tarpeisiin eivät kansanhuoltolautakunnat kirjoita ostolupia, vaan hoitaa ne Metsätyömaiden Muonitustoimisto.

Palstaviljelijäin sokeri.

Henkilöt, jotka ovat viljelleet omalla palstallaan perunaa, saavat vaihtaa kansanhuoltolautakunnassa perunakuponkinsa sokerimistolupaan. Silloin vastaa yksi perunakuponki 25 grammaa sokeria. Tällainen vaihto-oikeus on palstaviljelijöillä, jotka eivät ole luovutusvelvollisia viljelijöitä ja

jotka ostolupaa hakiessaan voivat esittää:

1) kahden kansanhuoltolautakunnan hyväksymän henkilön antaman todistuksen siitä, että he ovat omalla palstallaan viljelleet perunaa; tai

2) palstan vuokraajan antaman todistuksen siitä, että he ovat vuokraamallaan palstalla itse viljelleet perunaa.

Perunakuponkeja sokerin ostolupaun vaihdettaessa on kansanhuoltolautakunnalle esitettävä leipäkortit, joista kansanhuoltolautakunta irroittaa vaihdettavaa määrää vastaavan määrän kuponkeja ja antaa niitä vastaan sokerin ostoluvan. Vaihtoon oikeutettuja ovat 8 kuukauden perunakupongit lokakuun alusta lähtien (ei kuitenkaan ylimääräisiin annoksiin oikeuttavat kupongit). Pienempikin määrä kuponkeja saadaan kuitenkin vaihtaa, mikäli ostokortin omistaja ei halua luopua kaikista perunakupongeistaan. Kauppaliikkeistä ei siis voida luovuttaa sokeria perunakuponkeja vastaan. Syyskuun perunakuponkeja ei vaihdeta sokerinostolupaun. Niitä kuponkeja, joiden voimassaoloaika on päättynyt, ei saada vaihtaa sokerin ostolupaun.

Palstaviljelijöille, jotka ovat omavaraisia viljaan nähden, myöntää paikallinen kansanhuoltolautakunta ostoluvat perunalle enintään 8 kk:n jakeluannosta vastaavalle määrälle.

Missään muissa kuin edellämainituissa tapauksissa ei kansanhuoltolautakunta ole oikeutettu myöntämään ostolupia eikä myöskään ylittämään edellä mainittuja määriä.

Kuivattu peruna.

Kuivatun perunan kaupasta määrää kansanhuoltoministeriö erikseen.

Perunan kuljetus.

Perunan kuljetus ei ole säännöstelty, joten kuljetuslupia tai -todistuksia ei tarvita.

Kuljetusavustuksen maksaminen perunasta.

Kuljetusavustusta maksetaan ainoastaan ostokorttia vastaan hankitusta, maanteitse ja vesiteitse 15. 9. 1946 jälkeen kuljetetusta luovutusperunasta ja siltä kuljetusmatkan osalta, mikä ylittää 5 kilometriä. Kuljetusavustuksen määrä on 2 penniä kiloa ja kilometriä kohden. (Kuljetusavustusta ei siis makseta rautatiekuljetuksesta.)

Kuljetusavustukset voidaan jakaa kahteen pääryhmään, nimittäin: a) *perunan alkuhankinnasta eli ensimmäisestä kuljetuksesta johtuviin avustuksiin*, sekä b) *perunan hankintaliikkeen varastossa olevan perunan edelleen toimittamisesta eli toisesta kuljetuksesta johtuviin avustuksiin*. Perunan alkuhankinnasta johtuvalla kuljetuksella tarkoitetaan perunan kuljettamista viljelijän luota hankintaliikkeen varastoon tahi tällaisen liikkeen lukuun suoraan rautatielle, laivaan tai kolmannelle asianosaiselle. Kaikissa niissä tapauksissa, joissa rautatiekuljetustavan käyttäminen on mahdollista, maksetaan kuljetusavustus ainoastaan lähetyspaikan ja lähimmän rautatieaseman väliseltä matkalta. Tästä periaatteesta saadaan poiketa ainoastaan erityisten syiden niin vaatiessa. Toisella kuljetuksella tarkoitetaan viljelijältä ostokuittia vastaan hankitun perunan edelleen toimittamista lähetysilmoituksen nojalla. Kaikki alkuhankinnasta eli ensimmäisestä kuljetuksesta suoritettavat avustukset merkitään perunanostokuitteihin. Perunan edelleen toimittamisesta eli toisesta kuljetuksesta maksettavat avustukset merkitään lähetysilmoituksiin, joilla perunaa luovutetaan. Ostokuittiin, jolla kuljetusavustuksen alaista perunaa hankitaan, on selvästi merkittävä tarkka lähetyspaikka (viljelijän nimi, kotikylä ja viljelmä), tarkka purkauspaikka (vastaanottavan toimipaikan nimi ja osoite tahi, milloin peruna kuljetetaan suoraan rautatielle tai laivaan, aseman tai laivalaiturin nimi), kuljetettu perunamäärä, perunan hinta ilman kuljetusavustusta, koko maantie- ja vesikuljetusmatka (km), kuljetusavustuksen määrä, kuka kuljetuksen suoritti („kuljetti myyjä” tai „kuljetti ostaja”), sekä päiväys ja ostajan nimi. Lähetysilmoitukseen, jolla hankintaliike luovuttaa kuljetuksenalaista perunaa, on tehtävä samanlaiset merkinnät. Lähetyspaikaksi tulee tässä tapauksessa luonnollisesti se hankintaliikkeen toimipaikka, josta peruna lähtee.

Jos viljelijä hoitaa perunan kuljetuksen, hän saa kuljetusavustuksen perunan hankintaliikkeeltä samalla kun hän saa suorituksen perunasta. Hankintaliike saa peria viljelijöille maksamansa kuljetusavustukset sekä omista kuljetuksista tulevat avustukset keskusliikkeeltään. Tätä varten jokaisen ostokuiteilla hankittavaa perunaa vas-

taanottavan toimipaikan erikseen on KH-lomakkeelle N:o J 282 kuukausittain kahdena kappaleena laadittava: a) *hankintaluettelo* kaikista ostokuitteja vastaan hankimastaan perunasta, sekä b) *lähetysluettelo* niistä perunaeristä, jotka se on varastostaan lähetyksilmoituksin luovuttanut. Rautatieasema, mikäli sinne toimitetaan suoraan viljelijän luota perunaa, tai laivalaituri, mikäli viljelijä suorittaa kuljetuksen laivalaiturille saakka ja hankintaliike siitä eteenpäin, on käsitettävä hankintaliikkeen toimipaikaksi, mistä johtuen senkin osalta on laadittava eri hankinta- ja lähetysluettelot. Hankintaluettelon liitteinä tulee olla perunanostokuittien D-kappaleet ja lähetysluetteloiden liitteinä lähetyksilmoitusten D-kappaleet. Hankintaliikkeessä lähetyksilmoitusten oikeaan yläkulmaan on merkittävä juokseva numero. Ne perunaerät, jotka on maanteitse tai vesiteitse kuljetettu enintään 5 km ja joista ei siis saada kuljetusavustusta, saadaan merkitä hankinta- ja lähetyksiluetteloon yhteismääränä. Ostokuitin ja lähetyksilmoituksen numeroa varten varattuun sarakkeeseen merkitään tällöin vain ostokuittien ja lähetyksilmoitusten lukumäärä ja kuljetusavustussarakkeeseen viiva. Lähetyksilmoitukseen, jolla viljelijän luota suoraan asemalle, laivaan tai kolmannelle asianosaiselle toimitettua perunaa edelleen luovutetaan, on merkittävä sekä lähetyksen että purkauspaikaksi k. o. asema, laivalaituri tai kolmannen asianosaisen k. o. toimipaikka. Hankintaluettelo ja lähetyksiluettelo on 14 päivän kuluessa kuukauden päättymisestä toimitettava sen kansanhuoltolautakunnan tarkastettavaksi, jonka alueella toimipaikka sijaitsee. Luetteloita ja niiden liitteitä tarkastettaessa on kiinnitettävä erikoista huomiota ostokuiteissa ja lähetyksilmoituksissa esiintyviin kuljetusmatkoja koskeviin merkintöihin sekä siihen seikkaan, onko jostakin toimipaikasta ilmoitettu muualle kuljetetuksi suurempi perunamäärä, kuin mitä se on ostokuitteja vastaan perunaa todella varastoonsa vastaanottanut. Kansanhuoltolautakunnan on kuukauden loppuun mennessä tarkastettava, nimellään varmennettava ja lähetettäjälle palautettava toinen kap-

pale perunan hankinta- ja lähetyksiluetteloista. Sen jälkeen toimipaikka lähettää luettelot liitteineen hankintaliikkeelleen. Hankintaliikkeen on laadittava eri toimipaikoista saapuneista hankinta- ja lähetyksiluetteloista kahtena kappaleena yhteenvedo (KH-lomake N:o J 283), joka sen on toimitettava luetteloiden ja niiden liitteiden seuraamana keskusliikkeelle. Keskusliikkeen on laadittava hankintaliikkeiden sille toimittamista yhteenvedoista samaa lomaketta käyttäen yhteenvedo, joka on liitteineen toimitettava kansanhuoltoministeriölle kuukauden kuluessa sen kalenterikuukauden päättymisestä, jolta luettelot ovat.

Kuten edellisestä selviää, voidaan samasta perunaerästä maksaa kuljetusavustukset kahdessakin vaiheessa, nim. alkukaupan sekä perunan edelleen luovuttamisen yhteydessä. Siitä perunasta, jonka toimipaikka hankintaliikkeen ominaisuudessa on lähetyksilmoituksen nojalla vastaanottanut, se ei kuitenkaan saa kuljetusavustusta sitä edelleen luovuttaessaan, koska siitä on jo kahdesti maksettu kuljetusavustusta. Sen vuoksi lähetyksilmoituksen nojalla vastaanotetun perunan määrä ja sitä vastaava osa kuljetusavustusten yhteenlasketusta määrästä toimipaikan on merkittävä lähetyksiluettelon loppuun vähennyksenä. Vähennettävää perunamäärää vastaava osa kuljetusavustuksesta lasketaan siten, että kuljetusavustusten yhteismäärä jaetaan kuljetusavustuksen alaisella perunamäärällä ja saatu osamäärä kerrotaan lähetyksilmoituksien nojalla vastaanotetulla perunamäärällä. Kuljetusavustuksen vähennys vastaanotettua perunakiloa kohden tulee näinollen olemaan yhtä suuri kuin luovutetun perunan keskimääräinen kuljetusavustus kilolta. Ostokuitteihin ja lähetyksilmoituksiin merkittävät 1—49 penniin päättyvät kuljetusavustukset pyöristetään lähinnä edelliseen täyteen markkaan ja 50—99 penniin päättyvät lähinnä seuraavaan täyteen markkaan.

Kuljetusavustuksen maksamisesta ovat muutoin voimassa entiset määräykset.

Tällä kiertokirjeellä mitätöidään kiertokirjeet N:t 334, 344, 356, 359, 377, 379 ja 408.

Osastopäällikkö Onni Toivonen.

Toimistopäällikkö Tauno Viherluoto.

Helsinki 1946. Valtioneuvoston kirjapaino.

lgr. 43